

IL-QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja M.A. (Law), LL.D. (melit)

Illum 23 ta' Jannar 2020

Appell numru 335 tal-2017

Il-Pulizija

vs

Fayez AKIL

Il-Qorti:

1. Dan huwa appell minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) nhar il-11 ta' Lulju 2017 fil-konfront ta' Fayez AKIL, karta tal-identità bin-numru 77874A li ġie mixli, in suċċint, talli nhar l-20 ta' Diċembru 2016 għall-ħabta ta' 1350, fi Triq l-Imdina, Haż-Zebbuġ, (in suċċint) :
 - (a)Saq vettura bil-mutur mingħajr ma kienet fis-seħħ polza tal-assikurazzjoni;
 - (b)Saq vettura bil-mutur mingħajr liċenza tas-sewqan;

- (c) Waqt li qed isuaq naqas milli jkollu kontroll shih tal-vettura;
- (d) Saq vettura bil-mutur waqt li f'idejh kien qiegħed iżomm telefon cellulari waqt li l-vettura kienet miexja;
- (e) Għamel falsifikazzjoni jew xjentement għamel użu minn dokument falsifikat (*fantasy driving licence*).

2. Permezz tas-sentenza aktar 'il fuq imsemmija, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, wara li rriproduċiet l-imputazzjonijiet u l-artikoli tal-Liġi li kienu joħolqu r-reat, iddikjarat li:

Il-Qorti tifhem li l-akkuzat ma jifhimx bil-Malti u għalhekk tappunta Houto Nazmi Khalid bħala traduttur.
Semgħet l-ammissjoni ta' l-akkuzat

Tordna lill-akkuzat sabiex minnufih jipprocedi biex japplika għal licenzja tas-sewqan.

Fuq ammissjoni, wara illi l-Qorti reġgħet tat żmien lill-akkuzat jikkonsidra l-ammissjoni tiegħu Issib lill-akkuzat hati tal-akkużi migjuba kontra tiegħu u timmultah multa ta' €2500.00 liema multa għandha tithallas ratealment permezz ta' pagamenti ta' €100.00 fix-xahar, l-ewwel pagament għandu jsir fl-1 t'Awissu 2017, b'dan illi jekk ma jsirx il-ħlas ta' xi waħda mir-rati, l-ammont shih li jkun fadal għandu jkun dovut u jithallas minnufih u, fin-nuqqas ta' tali ħlas, il-bilanċ ta' l-ammont dovut għandu jkun awtomatikament konvertibbli fi priġunerija mingħajr il-htieġa ta' ebda att gudizzjarju ieħor.

3. Illi minn din is-sentenza Fayez AKIL interpona appell permezz ta' rikors datat 18 ta' Lulju 2017 li permezz tiegħu talab lil din il-Qorti *tikkancella* s-sentenza appellata u tillibera lill-appellant minn kull htija, u dan wara li ppremetta li meta huwa deher quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u ammetta l-imputazzjonijiet migjuba kontra tiegħu huwa għamel dan qabel ma kien gie maħtur l-interpretu Houtu

Nazmi u b'hekk l-ammissjoni ma kienetx valida. Huwa appella wkoll mill-meritu tas-sentenza u saħaq li l-Qorti tal-Maġistrati ma setgħetx, in bazi għall-provi prodotti ssib htija fih.

Ikkunsidrat : -

4. Illi minkejja dak imnizzel fis-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati aktar il-fuq imsemmija, mill-verbal tas-seduta a fol 9 tal-proċess il-mod kif żvolgħew il-fatti quddiem il-Qorti tal-Maġistrati ġew verbalizzati minnha b' dan il-mod :

Meta ssejthet il-kawza deher l-Ufficjal Prosekutur l-Av. Dustin Camilleri
Deher l-akkuzat debitament assistit mill-Avukat Fransina Abela

Semgħet l-ammissjoni ta' l-akkuzat

Il-Qorti tifhem li l-akkuzat ma jifhimx bil-Malti u għalhekk tappunta Houto Nazmi Khalid bhala traduttur.

Fuq ammissjoni, wara illi l-Qorti reggħet tat zmien lill-akkuzat jirrikonsidra l-ammissjoni tiegħu

Issib lill-akkuzat hati ta' l-akkuzi migjuba kontra tiegħu

Inghatat is-Sentenza.

5. Din il-Qorti tagħti importanza kbira lill-verbali tal-Qorti tal-Maġistrati għaliex dawn ikun fihom spjegazzjoni ta' kif dik il-Qorti tkun qegħda tmexxi l-proċeduri quddiemha. Dawn il-verbali huma l-akbar salvagwardja għall-dik il-parti mill-operat tal-Qorti tal-Maġistrati u għar-retta amministrazzjoni tal-Ġustizzja. Dawn għandhom ikunu miktuba b' mod ċar, dettaljat u spjegattiv dwar dak li jkun seħħ matul il-proċeduri. L-iżviluppi legali li seħħew tul

dawn l-ahħar snin wassal sabiex ġew imposti dejjem aktar oneri fuq il-Qrati ta' Ġustizzja Kriminali sabiex jassikuraw ruħhom li l-proċeduri penali jkunu mmexxija b' mod fejn l-imputat jew akkużat ikun jaf sewwasew in-natura tal-proċeduri miġjuba kontra tiegħu kif ukoll il-konsegwenzi li jtnisslu minnhom. Id-drittijiet ta' interpretazzjoni u traduzzjoni kif ukoll id-dritt tal-assistenza legali matul il-proċeduri kienu s-suġġetti espliciti ta' żewġ Direttivi maħruġa mill-Unjoni Ewropeja li illum huma parti mid-dritt sostantiv Malti.¹

6. Biss anke qabel l-introduzzjoni ta' dawn il-liġijiet li jimponu oneri godda ta' rekordjar fl-atti tal-proċeduri – jiġifieri li ċerti twissijiet jiġu espressament verbalizzati fl-atti – kien hemm diversi disposizzjonijiet li jirregolaw id-dritt tal-imputat jew akkużat li jkollu l-benefiċċju ta' interpretu matul il-kors ta' proċeduri penali. Kemm il-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll il-Kodiċi Kriminali kienu diġa jipprovdu għal dan id-dritt.²
7. Bis-saħħa ta' dawn il-Liġijiet, kull min ikun akkużat b'reat kriminali għandu dritt li għandu jithalla li jkollu bla hlas l-għajnuna ta' interpretu fil-każ li ma jkunx jifhem l-ilsien tal-proċeduri miġjuba kontra tiegħu. Dan huwa dritt li jrid jithares b' mod attiv mill-Qorti. Anzi il-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem fi Strasbourg saħqet dwar id-dmir li l-ġudikanti *criminalibus* għandhom li jassiguraw li imputat jew akkużat ikun assistit mhux biss minn

¹ Ara f' dan is-sens l-artikoli 355AUA et seq kif ukoll l-artikoli 534AC tal-Kodiċi Kriminali.

² Ara, inter alia, l-artikolu 39(6) tal-Kostituzzjoni ta' Malta kif ukoll l-artikoli 516(2) u l-artikolu 534AC tal-Kodiċi Kriminali. Hemm imbagħad ukoll id-disposizzjonijiet tal-Kapitolu 189 tal-Liġijiet ta' Malta.

avukat iżda fejn ma jkunx jifhem l-ilsien tal-proċeduri, li jaraw li l-imputat jew akkużat ikun mgħejjun bil-mezz ta' interpretu.³

8. Issa f'dan il-każ jirriżulta li interpretu kien ġie mahtur u provdut lill-imputat matul il-proċedura wara li l-Qorti rat li l-imputat ma kienx jifhem bl-ilsien Malti. Verament li jirriżulta li hemm diskrepanza fis-sekwenza bejn il-verbal a fol 9 u dak li ġie mnizzel fis-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati.
9. Mill-verbal a fol 9 jirriżulta li l-ewwel l-imputat irreġistra ammissjoni għall-imputazzjonijiet fil-mument li kien għadu mhux assistit minn interpretu. Fis-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati ma ġiex indikat li seħħ dan. Issa li kieku din il-Qorti kellha tagħti aktar piż lil dak imnizzel fil-verbal u kieku l-Qorti tal-Maġistrati baqgħet sejra għas-sentenza tagħha f'dak l-istadju tal-ammissjoni fl-assenza tal-interpretu, mingħajr ma tkun hadet miżuri oħra, allura l-

³ Ara f'dan is-sens is-sentenza *Cuscani vs The United Kingdom*, reża finali nhar l-24 ta' Settembru 2002, numru 32771/96 fejn ġie deċiż is-segwenti :

38 However, in the Court's opinion the verification of the applicant's need for interpretation facilities was a matter for the judge to determine in consultation with the applicant, especially since he had been alerted to counsel's own difficulties in communicating with the applicant. It is to be noted that the applicant had pleaded guilty to serious charges and faced a heavy prison sentence. The onus was thus on the judge to reassure himself that the absence of an interpreter at the hearing on 26 January 1996 would not prejudice the applicant's full involvement in a matter of crucial importance for him. In the circumstances of the instant case, that requirement cannot be said to have been satisfied by leaving it to the applicant, and without the judge having consulted the latter, to invoke the untested language skills of his brother.

39. It is true that the conduct of the defence is essentially a matter between the defendant and his counsel, whether counsel be appointed under a legal aid scheme as in the applicant's case or be privately financed (see the *Kamasinski v. Austria* judgment of 19 December 1989, Series A no. 168, pp. 32-33, § 65; the *Stanford v. the United Kingdom* judgment of 23 February 1994, Series A 282-A, p. 11, § 28). However, the ultimate guardian of the fairness of the proceedings was the trial judge who had been clearly apprised of the real difficulties which the absence of interpretation might create for the applicant. It further observes that the domestic courts have already taken the view that in circumstances such as those in the instant case, judges are required to treat an accused's interest with "scrupulous care" (see paragraphs 32 and 33 above).

40. Having regard to the above considerations, the Court concludes that there has been a violation of Article 6 § 1 of the Convention taken in conjunction with Article 6 § 3(e).

appellant kien ikollu perfettament raġun fl-aggravju tiegħu. Għalkemm din hija kawża magħmula taħt id-disposizzjonijiet tal-artikolu 370(1) tal-Kodiċi Kriminali, is-salvagwardji relattivi għall-assistenza ta' interpretu xorta waħda huma applikabbli.

10. Biss anke mill-istess verbal jirriżulta li **wara** li giet irregistra din l-ammissjoni, il-Qorti rat li l-imputat ma kienx jifhem bl-ilsien Malti u appuntat lil Houtu Nazmi Khalil bħala interpretu. Imbagħad il-Qorti kitbet hekk :

Fuq ammissjoni, wara illi l-Qorti reggħet tat zmien lill-akkuzat jirrikonsidra l-ammissjoni tiegħu.

11. Dan juri biċ-ċar li l-Qorti kienet, anke wara li gie maħtur l-interpretu, u fil-preżenza tal-Avukat tiegħu, staqsi lill-imputat x'kellu xi jwieġeb għall-imputazzjonijiet u dan ammetta - il-Qorti turi dan meta tgħid *Fuq ammissjoni*. Imbagħat jirriżulta li l-Qorti **reggħet** tagħat zmien lill-imputat biex jirrikonsidra d-deċiżjoni tiegħu. Dan jidher ċar mill-kliem użati minn dik il-Qorti meta qalet li kienet **reggħet tagħat zmien lill-imputat biex jirrikonsidra**. Dan ifisser li l-Qorti kienet qegħda **terga** tagħti dak iż-żmien. La qegħda **terga**, sinjal li kienet ukoll tagħat dan iż-żmien qabel.

12. Jiġifieri dan il-verbal, għalkemm qasir, jiġbor fih l-essenzjali u juri li l-Qorti għalkemm fil-bidu kienet ħadet l-ammissjoni tal-imputat appellant mingħajr interpretu, wara gie maħtur l-interpretu (reggħet) semgħet lill-imputat appellant jammetti l-imputazzjonijiet kif ukoll reggħet tagħtu zmien sabiex jirrikonsidra dik l-ammissjoni tiegħu. Moqrija f' dan is-sens għalhekk, ma jirriżultax li hemm xi

diskrepanzi li jwaslu għal kontradizzjonijiet bejn dak verbalizzat u dak sentenzjat.

13. Din il-Qorti għalhekk ma tistax taqbel mal-appellant li l-Qorti tal-Magistrati naqset milli thares ir-rekwiżiti proċedurali jew li naqset minn dmirha skont il-Liġi. Anzi, jekk xejn, is-sentenza a fol 16 tkompli tikkonferma l-ordni proċedurali li bih dik il-Qorti imxiet. Dik il-Qorti semgħet ammissjoni tal-imputazzjonijiet minn imputat – l-aktar li jista' jingħad huwa – kemm qabel kif ukoll wara li l-istess imputat kien assistit minn interpretu, iżda dejjem waqt li kien debitament assistit kemm minn interpretu u avukat. Il-proċedura f'każ t'ammissjoni għal imputazzjonijiet giet segwita anke wara li gie mahtur l-interpretu. Ebda opposizzjoni ma tqajmet *in limine litis* fir-rigward ta' xi nuqqas ta' interpretu jew ta' xi nuqqas fil-kwalità tas-servizz ta' interpretazzjoni jew tal-assistenza legali.

14. Il-Qorti tal-Magistrati għalhekk setgħet, in bażi għall-ammissjoni mistqarra u debitment imtennija fil-preżenza tal-avukat u tal-interpretu tal-imputat tikkunsidra l-imputazzjonijiet bħala li kien pruvati sal-grad li trid il-Liġi.

Decide

Għaldaqstant, il-Qorti tiċhad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata.

Aaron M. Bugeja

Imħallef